

NORGES HØYESTERETT

Den 8. mars 2022 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Indreberg, Falch og Thyness i

HR-2022-540-U, (sak nr. 22-022654STR-HRET), straffesak, anke over beslutning:

A (advokat Anders Westeng)

mot

Påtalemyndigheten (Ragnhild Helgesen)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

(1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens beslutning om å nekte en anke fremmet etter straffeprosessloven § 321 andre ledd første punktum.

(2) A, født 00.00.1979, ble 19. november 2021 tiltalt for overtredelse av:

«I Straffeloven § 292 bokstav a jf. § 291 bokstav a
For å ha skaffet seg seksuell omgang ved vold eller truende atferd og voldtekten omfattet innføring av penis i skjedeåpning.

Grunnlag:

Onsdag 19. mai 2021 ca. kl. 07.00 - 07.15 i ----veien 00 i X, mens han holdt B fast i armer og skuldre og slo henne i ansiktet da hun prøvde å gjøre motstand, tvang han bena hennes til side og førte penis sin inn i hennes skjede samtidig som B gjentatte ganger sa at hun ikke ville og bad ham om å slippe henne og ellers gjorde den motstand hun etter forholdene var i stand til.

II Straffeloven § 282

For ved trusler, tvang, frihetsberøvelse, vold eller andre krenkelser, alvorlig eller gjentatt å ha mishandlet sin tidligere samboer.

Grunnlag:

I tiden 18. mai 2021 ca. kl. 20.00 - 19. mai 2021 ca. kl. 08.00, i ----veien 00 i X, tok han gjentatte ganger kvelertak på B herunder minst en gang så hardt at han stanset lufttilførselen hennes. Videre dunket han hodet hennes mot en vinduskarm, slo henne flere ganger i ansiktet med flat og knyttet hånd, klemte henne mange ganger hardt i ansiktet samt dyttet/sparket/lugget/bet og holdt henne fast. Han truet henne flere ganger med at han skulle drepe henne, kjøre henne på heia og grave henne ned. Da hun rømte ut gjennom et vindu løp han etter, tok fysisk tak i henne og dro henne tilbake inn i boligen. B fikk som følge

av voldsutøvelsen hjernerystelse og flere blåmerker/hevelser i ansiktet og på kroppen.

III Straffeloven § 157 første ledd, jf. annet ledd

For ved trusler overfor en aktør i rettsvesenet å ha opptrådt slik at det er egnet til å påvirke aktøren til å foreta eller unnlate en handling i forbindelse med en straffesak. Med aktør i rettsvesenet menes den som er fornærmet i en straffesak, har anmeldt et straffbart forhold eller vurderer å foreta en slik handling.

Grunnlag:

Til tid og sted som nevnt i post II uttalte han gjentatte ganger til B, innimellom at han mishandlet henne som der beskrevet, at han skulle drepe henne hvis hun kontaktet politiet.

IV Straffeloven § 271

For å ha øvet vold mot en annen person eller på annen måte krenket henne fysisk.

Grunnlag:

Fra midten av februar til 3. april 2021, i Y og i ---- i Z, slo/kløp og klemte han ved gjentatte anledninger C på kroppen og i ansiktet slik at hun fikk blåmerker, tok kvelertak på henne og spyttet på henne. Ved en anledning skallet han henne i ansiktet så hun begynte å blø neseblod.

V Straffeloven § 251 første ledd

For ved straffbar eller annen urettmessig atferd eller ved å true med slik atferd, å ha tvunget noen til å gjøre, tåle eller unnlate noe.

Grunnlag:

a)

Mandag 22. mars 2021 ca. kl. 11.56 utenfor bopel i Y tok han tak i C og dro henne fysisk tilbake til huset som hun var i ferd med å flykte fra.

b)

Lørdag 3. april 2021 ca. kl. 03.26 i ---- i Z før eller etter å ha øvet vold mot C tok han telefonen hennes og knakk den i to slik at hun ikke kunne ringe til noen.

VI Straffeloven § 263

For i ord eller handling å ha truet med straffbar atferd under slike omstendigheter at trusselen var egnet til å fremkalle alvorlig frykt.

Grunnlag:

Torsdag 25. mars 2021 ca. kl. 14.45 i Y, fikk han raseriutbrudd da han forsto at Cs mor var kommet til stedet og han gikk mot C med knyttet neve og viftet en stor kniv foran henne samtidig som han skrek at hun måtte få sin mor bort derifra eller lignende.

- VII Vegtrafikkloven § 31 første ledd, jf. § 22 første ledd
for å ha ført en motorvogn når han var påvirket av alkohol (ikke edru) eller andre berusende eller bedøvende midler.

Grunnlag:

Onsdag 19. mai 2021 i tiden ca. kl. 08.00 - 08.20 kjørte han bil, på FV 43 fra ---veien 00 i X til han kjørte ut i en sving ved XX i YY, påvirket av flere narkotiske virkestoffer tilsvarende over 1,2 promille.»

- (3) Ved Agder tingretts dom 11. januar 2022 ble A dømt i samsvar med tiltalebeslutningen til forvaring i seks år med en minstetid på fire år, til å betale oppreisningserstatning på 190 000 kroner til B og fradømt retten til å føre førerkortpliktig motorvogn for en periode på 22 måneder.
- (4) A anket dommen, og anførte at det forelå saksbehandlingsfeil på grunn av inhabilitet hos fagdommeren som administrerte saken i tingretten. Han anket også over bevisvurderingen under skyldspørsmålet, over straffutmålingen og det sivile kravet.
- (5) Ved Agder lagmannsretts beslutning 3. februar 2022 ble anken nektet fremmet.
- (6) A har anket beslutningen til Høyesterett. Han anfører at det er uriktig rettsanvendelse og i strid med EMK artikkel 6 å anse tingrettsdommer Sakariassen habil. Videre var det ikke forsvarlig å nekte anken fremmet etter skriftlig behandling fordi fornærmedes og tiltaltes troverdighet er sentrale i sakens bevisbilde.
- (7) *Påtalemyndigheten* har anført at det var forsvarlig av lagmannsretten å nekte anken fremmet.
- (8) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at utvalgets kompetanse er begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling, jf. straffeprosessloven § 321 femte ledd. I dette ligger blant annet at utvalget kan prøve om begrunnelsen er tilstrekkelig, og om det ut fra retts- og bevisspørsmålene var forsvarlig å nekte anken fremmet etter en skriftlig og forenklet behandling, jf. HR-2020-1269-U avsnitt 16 og HR-2021-2058-A. Lagmannsrettens begrunnelse må i tillegg vise at det er foretatt en reell overprøving, jf. Rt-2008-1764 avsnitt 51, som det også er vist til i en rekke avgjørelser, herunder den nevnte avgjørelsen i HR-2021-2058-A avsnitt 27.
- (9) Ved Agder tingretts dom er A blant annet funnet skyldig etter tiltalens post IV–VI for overtredelse av straffeloven § 271 (kroppskrenkelse), § 251 første ledd (tvang) og § 263 (trusler) overfor C i perioden fra midten av februar til 3. april 2021.
- (10) Tingretten har ved domfellelsen «lagt avgjørende vekt på politiforklaringene til C», selv om hun senere trakk dem tilbake. Hun uttrykte i retten at «hun nå ikke ønsker at tiltalte skal straffes og bagatelliserer både volden og truslene hun tidligere har forklart seg om til politiet flere ganger og til andre», samt at hun nærmest ble presset av den andre fornærmede i saken til å støtte sistnevntes forklaring ved å forklare seg som hun gjorde til politiet. C har sagt at årsaken til hennes opprinnelige politiforklaring var at «hun var såret, hadde kjærlighetssorg og ønsket å hevne seg på tiltalte». I retten ga hun videre uttrykk for at tiltalte ikke var mer voldelig enn henne selv.
- (11) Cs politiforklaringer understøttes av enkelte andre bevis. For så vidt gjelder volden beskrevet i tiltalens post IV, har et vitne som C tilkalte for hjelp natt til

28. mars 2021 da hun var på besøk hos tiltalte, forklart at han hørte hyl fra huset. Han tilkalte politiet som kjørte C hjem.

- (12) Når det gjelder tvangsepisoden i tiltalens post V a, er Cs politiforklaring underbygget av opptak fra et overvåkningskamera på eiendommen til tiltalte. Det var ingen lyd på filmen, men for politibetjentene som forklarte seg om opptaket i retten, så det ut som en verbal krangel som endte med at A tok tak rundt Cs mage og hofta og dro henne fysisk inn i huset.
- (13) For så vidt gjelder truslene i post VI, er disse underbygget av hennes mors politiforklaring. C hadde ringt til sin mor og bedt henne komme, og moren kom til stedet. Moren forklarte i politiavhør at hun «ble møtt av A som kom springene ut som et 'uvær' og var helt vill, sinna». I retten fortalte hun imidlertid at tiltalte var rolig da hun kom til stedet. Et overvåkningskamera fanget opp at åtte minutter før moren kom til stedet, sto fornærmede barbert på trappen sammen med A, og det fremsto ut fra kroppsspråket som om det var en konflikt de to imellom.
- (14) Selv om det altså foreligger enkelte andre bevis, er det Cs politiforklaringer som er hovedgrunnlaget for domfellelsen. Det er i HR-2021-2058-A avsnitt 33 uttalt følgende om slike situasjoner:
- «Det konkrete bevisbildet i saken er altså sentralt. Dersom forklaringen fra fornærmede utgjør det sentrale grunnlaget for domfellelsen i tingretten, vil det i mange tilfeller ikke være forsvarlig å avgjøre ankesaken uten en muntlig ankeforhandling i lagmannsretten. Generelt gjelder at dersom tiltalte benekter å ha begått den handlingen som beskrives i tiltalen, kan hans eller hennes forklaring bare settes til side som mindre troverdig enn forklaringene fra fornærmede og andre vitner dersom lagmannsretten, på grunnlag av skriftlig og forenklet behandling, har grunnlag for å konstatere at det samlet foreligger bevis og omstendigheter som gjør at det kan utelukkes at den tiltalte forklarer seg riktig. Dette gjelder typisk der det foreligger fellede tekniske bevis, men er ikke begrenset til slike tilfeller.»
- (15) Det fremgår av det som er gjengitt ovenfor, at for så vidt gjelder tiltalepostene IV–VI som gjelder C, bygget domfellelsen ikke utelukkende på hennes politiforklaringer. Disse forklaringene står imidlertid helt sentralt. Med et slikt bevisbilde kan en reell overprøving vanskelig skje på annen måte enn ved muntlig ankeforhandling der retten får høre forklaringene fra tiltalte, fornærmede og øvrige vitner.
- (16) Lagmannsrettens beslutning må etter dette oppheves for så vidt gjelder domfellelsen for tiltalebeslutningens post IV, V og VI.
- (17) Når det gjelder anførselen om at tingrettsdommeren var inhabil samt ankenektelsen for domfellelsen etter tiltalebeslutningens øvrige poster, har ankeutvalget funnet det klart at anken ikke kan føre frem. For så vidt forkastes dermed anken med hjemmel i straffeprosessloven § 387 a.
- (18) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G

Lagmannsrettens beslutning oppheves for så vidt gjelder bevisvurderingen under skyldspørsmålet for tiltalens post IV, post V og post VI.

For øvrig forkastes anken.

Ingvald Falch
(sign.)

Hilde Indreberg
(sign.)

Erik Thyness
(sign.)